

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS ĮSIGIJIMO ĮSTATYMO NR. IX-1314 3
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-2395(2)“ PROJEKTO
(TAP NR. 19-2181(2); TAIS NR. 19-13957(3))**

2020-01-13 Nr. NV-108

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija (ŽŪM).

2. Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvadą – iš esmės pritarti Seimo Kaimo reikalų komiteto iniciatyva patikslintam Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo **įstatymo pakeitimo projektui** Nr. XIIIIP-2395(2) (**ir pateikti pasiūlymus dėl tobulinimo**), kuriuo siūloma:

- papildyti nuostata, kad „jeigu nustatytas viršijantis žemės ūkio paskirties žemės plotas sudaro tik žemės sklypo dalį ir pagal teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias žemės sklypų formavimą, padalijus žemės sklypą, negalima suformuoti *racionalių ribų ir dydžio* žemės ūkio paskirties žemės sklypų, pasiūlymas parduoti teikiamas dėl viso žemės ūkio paskirties žemės sklypo arba *valstybė tampa šio žemės sklypo bendraturė*“;
- papildyti nuostata, kad „kai asmuo nesutinka rengti žemės valdos projekto, kuriuo atidalijama žemės sklypo dalis, žemės valdos projektą rengia Nacionalinė žemės tarnyba ir šių darbų verte Vyriausybės nustatyta tvarka mažinama parduodamo žemės sklypo kaina“.

3. Dabartinė situacija:

Vyriausybė 2018 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. 625 priėmė ir Seimui pateikė Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymo 3 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-2395, kurio tikslas – **stiprinti žemės ūkio paskirties žemės perleidimo sandorių kontrolę**, kad asmenys nuosavybės teise neįgytų daugiau žemės ūkio paskirties žemės nei leidžiama pagal Įstatymo nuostatas, taip pat **užtikrinti galiojančios nuostatos dėl išimtinės galimybės viršyti 500 ha žemės ribą gyvulininkystei plėtoti įgyvendinimo ir kontrolės mechanizmą**.

Jame numatyta suteikti daugiau teisių NŽT, numatant jai įgaliojimus vykdyti įvykusių tiek tiesioginių, tiek netiesioginių žemės ūkio paskirties žemės perleidimo sandorių patikrinimą ir kreiptis į teismą ginant viešąjį interesą, jeigu nustatoma, kad buvo pažeistas Įstatymas. Taip pat numatyta, kad NŽT, kilus įtarimui, galėtų patikrinti žemės ūkio paskirties žemės sandorio atitiktį Įstatymo 3 str. nuostatoms. Ji taip pat turėtų teisę reikalauti iš valstybės ar savivaldybių institucijų, įstaigų ar įmonių, kitų juridinių ir fizinių asmenų bei užsienio organizacijų, neturinčių juridinio asmens statuso, pateikti dokumentus ir informaciją. Atlikusi minėtą patikrinimą ir nustačiusi Įstatymo nuostatų pažeidimą, NŽT šį Įstatymą pažeidusiam žemės ūkio paskirties žemės įgijėjui turėtų teisę pasiūlyti parduoti viršijančią leidžiamo įsigyti žemės ūkio paskirties žemės ploto dalį.

2018 m. lapkričio 7 d. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas (papildomas komitetas) priėmė sprendimą siūlyti Seimo Kaimo reikalų komitetui (KRK) (pagrindiniam komitetui) Įstatymo projektą Nr. XIIIIP-2395 grąžinti iniciatoriams tobulinti. 2019 m. liepos 10 d. KRK pritarė savo iniciatyva patobulintam Įstatymo projektui Nr. XIIIIP-2395(2) bei siūlymui dėl jo teikimo svarstyti Seimui.

4. Projekto esmė – siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projektui, tačiau kartu siūlant jį tobulinti:

- **papildyti nuostatą** – jeigu viršijantis žemės ūkio paskirties žemės plotas sudaro tik žemės sklypo dalį ir pagal teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias žemės sklypų formavimą,

padalijus žemės sklypą, negalima suformuoti racionalių ribų ir dydžio žemės ūkio paskirties žemės sklypų, pasiūlymas parduoti teikiamas dėl viso žemės ūkio paskirties žemės sklypo, o asmeniui nesutikus, teikiamas pasiūlymas dėl žemės sklypo dalies, viršijančios gyvulininkystei plėtoti pagal šį Įstatymą įsigytą 500 ha žemės ploto ribą. Perleidus žemės sklypo dalį, žemės sklypas valdomas bendrosios nuosavybės teise;

- **papildyti nuostatą**, nustatant, kad ieškinys pareiškiamas dėl žemės ūkio paskirties žemės 500 ha žemės ploto ribą viršijančios žemės ploto dalies;
- **patikslinti** siūlomą vartoti sąvoką – vietoj žodžių „užsienio organizacijos (neturinčios juridinio asmens statuso“ vartoti „užsienio subjektai“, **papildyti nuostatą** dėl NŽT turimos teisės reikalauti iš valstybės ir savivaldybės institucijų, įstaigų ar įmonių, kitų juridinių ir fizinių asmenų bei užsienio subjektų pateikti dokumentus ir informaciją, **apibrėžiant jos apimtį žodžiais** „susijusių su žemės ūkio paskirties žemės įsigijimu“, taip pat, atsižvelgiant į tai, kad prokuratūros funkcijas reglamentuoja specialus Prokuratūros įstatymas, **išbraukti perteklinę nuostatą** „Prokuroras, gavęs duomenų, kad galbūt buvo pažeisti nustatyti reikalavimai ir padarytoje veikoje yra nusikalstamos veikos požymių, imasi ginti viešąjį interesą“.

5. Derinimas – Nacionalinė žemės tarnyba **pastabų neturėjo** Projektui. Atsižvelgiant į **2020-01-07 tarpinstituciniame pasitarime** priimtus sprendimus, ŽŪM teikia **patikslintą Projektą**, kuris **suderintas darbo tvarka** su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė ir Teisingumo ministerija.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina, tačiau atitinka Programoje įtvirtintą žemės ūkio sektoriaus valdymo efektyvumo didinimo siekį.

7. Dalykinio vertinimo išvada – Projektą pakartotinai aptarus tarpinstituciniame pasitarime ir, nesant papildomų Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabų, siūlytina svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +370 706 63722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt